

Kapıkay Türkleri

Kapıkay Türkleri'nin Yapadıđý Cođrafya

Kapıkay Ýli, Fars Körfezi kıyılarından başlayarak Ýsfahan ve Bahtiyari bölgelerinin güneylerine kadar varan bir alana yayılmış Zagros dađlarıнын birbirine girmiş yükseklikleri ile körfez sahilleri bu ilin sınırlarını çizmektedir. Piraz'ý orta kısım (merkez) olarak değerlendirdiğimiz taktirde, Kapıkayları yapıdıkları yerler itibarıyla üç kısma ayrıabiliriz;

1- Kapıkay Yaylak bölgesi: Piraz'ın kuzeyinden başlayarak Zagros dağlarına kadar uzanır. Bu bölgedeki yerleşim yerleri bunlar Sipidan, Berucer, Semiron, Âbâde, ve Mordeşt'tir.

2- Kapıkay Kıplak Bölgesi: Piraz'ın güneyinden başlayarak Fars körfezine kadar uzanan bölgedir ve bu şehirleri içine almaktadır Cehrom, Fruzâbâd, Kazron, Mümesnâ, Behbehan, Keçseran, Dugonbedân, Ramhürmüz, Buşehr, Kongan ve Deştsenan'dır.

3- Orta (Merkez) Kısım: Piraz çevresi, Deşt-i Erjen ve Merudeşt şehirlerini içine alır.

Kapıkay Ýli'nin yapıdıđý bölge olan güney-kuzey ve dođu-batı sınırları, Ýran'da yapıyan diğer göçebe apiretlerine nisbetle kıyaslanamayacak ölçüde geniş bir alandır. Ayrıca, Kapıkaylar halihazırda Ýran'ın 17 bölgesinde (Fars, Ýsfahan, Kehgileviye, Çarmahal, Bahtiyari, Huzistan, Buşehr, Hürmüzgan sözkonusu bölgenin en önemlileridir) bulunmakta ziraat ileriyle uğraşmaktadırlar. Bu 17 bölgeye gidip gelmekte ve göçer yapılarıнын devam ettirmektedirler. Ayrıca 1939 yılında 1:2.000.000 olarak İngiliz Field tarafından çizilen haritada Kapıkay Ýli'nin dağlım gösterilmiş ve bölgenin coğrafî özelliklerine iparet edilmiştir.

Kuzeyden Kapıkayların yapıdıđý kuzey kesimleri, birbirine girmiş yüksek (1500-2000 metre) dağlarla kaplıdır. Buralarda yaz mevsimi kısa ve ılımlı kış mevsimi ise uzun ve soğuktur. Bölge (kuzey) büyük ölçüde Zagros mıntıkasının su kaynağı ve yeri olduğu yerdir. Kuzey kesimi, yeşil alanların bol olmasıyla birlikte, yazları oldukça güzel bir hava özelliğine de sahiptir. Bölgenin normal sıcaklığı 10 ile 15 derece arasındadır. Dođudan; Zagros dağlarının bitimi ile sınırlıdır. Dağların bitiminde ise Ýran'ın başlar. Yazdır, Kirman ve Hürmüzgân eyaletleri doğudan bu bölgeyi kuşatmaktadır. Kuzeybatı ve güneydoğudan ise çöller bu bölgeyi çevrelemektedir. Buralarda tatlı su ve yeşil alanlar bulunmadığı için göçebe topluluklarının ilgisinden yoksun kalmış ve yoldun olarak diğer sözkonusu bölgelerde yerleşmişlerdir.

Güneyden; Fars Körfezi sularına ulaşmaktadır. Kapıkayların yapıdıđý bölge doğal sınırlarla çevrilmiştir. Genel olarak güney Arabistan ve Fars Körfezinin sıcaklığından etkilenmektedir. Hava sıcaklığı bu bölgede daima sıfırın üstünde seyreder. Kış olmaz ve kar yağışı da görülmez.

Bazen bu bölgede piddetli yağmurlar neticesinde yüksek rutubet olur ve bunun sonucu bereketli otlaklar biter. Yazları ise oldukça sıcak ve kurak geçer. Batıdan; Hazisten bozkırı ve Bekir Ahmed, Güney Kehgileviye ile sınırlıdır. Burada da piddetli yağmurların etkisiyle kıplak için yeşillik oldukça boldur. Her ne kadar daha önce Kapıkayların yapıdıkları bölge sınırlarına değer ayrıntılarıyla bu sınırları böyle göstermemiz mümkündür. Kuzey: Isfahan eyaleti, Burucen şehri (Çarmahal ve Bahtiyari) mıntıkası Kuzeydoğu: Yaz eyaletinde Ebergu ve Herat u Mervest'in bazı bölgeleri. Doğu: Kirman eyaletindeki Şehr-i Babek ve Sircan şehirleri. Güneydoğu: Hacâbâd bazı bölgeleri, Saadetâbâd, Fin ve Hürmüzgarı eyaletindeki Benderabbas şehrinin Benderham mıntıkası. Güney: Fars Körfezi kıyıları, Buşehr'deki Dilom limanından Hürmüzgarı'daki Lenge limanına kadar 585 km'lik alan Kuzeybatı: Behbehan, Ağaçari, Huzistan'da Ramhürmüz tarafları, Geçsaran, Deş, Duugenbedan, Kehgileviye bölgesinde Bave Ahmed ile sınırlıdır. Kapıkayların Siyasî ve Doğal Sınırları

Daha önce de iparet ettiğimiz gibi Kapıkay Ýli'nin doğal sınırları dört bozkır, su, yüksek tepeler ve sık bitki örtüsü bu bölgeyi kuşatmaktadır. Ayrıca bölgenin iklim şartları üzerinde de bu doğal kuşatmanın büyük tesirleri vardır. Bölgenin siyasî sınırları da ve kuzeybatı taraflarını çizerek. Bu sınırlardan itibaren ise Bahtiyari, Lor, Bayer, Ahmedî ve civar apiretlerin sınırları başlar. Kapıkaylar daha önceleri Bahtiyarilerle kanlı çarpışmalar yapımış, bu sebepten ötürü aralarında sınırları belirleyici anlaşmalar bu sınırları siyasî sınırlar olarak kalmıştır. Huzistan eyaletinde de Bahtiyarilerin kıplağı olması hasebiyle tarafların mutabakatı sonucu Ramhürmüz'den itibaren kuzeye dođu Bahtiyarilerin kıplağı olarak kalmış (Mescid-i Süleyman, Ramhürümz, Deřful ve eskiden beri bu bölgeler Bahtiyarilerin iktisadi ve kültürel faaliyetlerinin devam ettiği yerler olarak tanınmıştır. Buna mukabil Ramhürmüz'den itibaren güneye dođu ve buradan Fars Körfezi ile sınırların bölge ise Bahtiyari ve Buyer Ahmedilerin kıplakları (Ađaçari, Rampir, Hindican, Behbehan, Serdeřt ve Genhedan) olarak kalmıştır.

Kapıkaylar, Ýran'ın güney kesiminde 17 eyalete yayılmış durumdadır. Dolayısıyla yayıldıkları bölge 186.180 km² gibi geniş bir alana yayılmıştır. Bu saha Ýran hükümetince son yıllara kadar Vilayet-i Kapkaî adı ile ayrı bir idari bölgeye ayrılmış ve tahminen 1 milyon meskun mahalli içine alan onbeş şehre bölünmüştür.

Kapıkay Türkleri'nin Kökeni

1. Kapıkay Sözü'nün Kökeni

Tarihi kaynaklarda ve araştırmalarda Kapıkay ve Kapıgay sözü'nün kökeni hakkında çeşitli bilgiler bulunmaktadır. Bu görüşler bunlardır; Ýran'ın XIX. asır tarihçilerinden Sipihir, "Halaçlar, Rum'dan Ýran'a geldikten sonra, onlardan bir kısım tayfa ayrılarak Fars'a göçtü. Rum vilayetinin Halaçistan bölgesinden sakin olup kalan tayfalar, göçenleri "kaçkar" diye adlandırdılar" demektedir. M.H. Fesaî, Mes'ud Keyhan, Rus araştırmacılarından M.S. Ývanov, N.A. Kielyakov vb. eserlerinde Sipihir'in görüşünü tekrar etmişlerdir. Mes'ut Keyhan ise bu kelimenin (Kapıkai) "göçmek" sözünden geldiğini belirtmiştir. N. Field de, Sipihir'in ve M. Keyhan'ın eserlerinde verilenlere yakın görüşler tekrar edilmiştir. Bazı kaynaklarda, "kapkai" ve "kaçkai" kelimeleri arasındaki benzerlikten yola çıkarak, Türk dilindeki "kaç- (fırac etmek, kaçmak)" fiilinden geldiği görüşü ileri sürülmüştür. Bu sözcüğün (

sonra telaffuz bozulmasına uğrayarak, "kaçkai" iken "kapkai" beklime dönüştüğünü belirtmektedir. Kapkay adına "Kapgar" behri alakalandıranlar da vardır. Kapkaylar, vaktiyle Kapgar behri etrafında oturdukları için, zamanla "kapkay" diye adlandırılmışlardır. Kapgar behri ve Özbekistan'daki Kapka Derya (Kapka-ý Derya) ýrmađý ile cođrafik bađlantý bakýmýndan "kapkay" kelimesini a görüpler de bulunmaktadır. Balayan'a göre, "kapkay" adýnýn Kuzey Azerbaycan'da, Savalan'ýn batýsýnda bulunan Gabgadađ bađlantýsý vardýr. Kapkaylarýn "kapkape" diye adlandırýlan Yamut boyunun oymađý olduklarýndan dolayı "kapkai" diye isimlendirildiđi iddia edenler de vardýr.

Morisden, mahalli kaynaklarý dayanarak, "kapkai" adýnýn ilk defa Cani Ađa Kapkai isimli, Pah Abbas'ýn idaresinde makam sahibi bir pahýstan alýndýđýný belirtmiştir. Müslüman Halklar Ansiklopedisi'nde, "kapkay" kelimesinin geçmişte politik olarak bir ayný kültürel özellikleri paylaşmaya devam eden deđipik kökenli kiři ve gruplar için kullanýldýđý yazýlýdır.

Kapkay sözcüđünün, muhtelif Türkçe Lehçe ve pivelinde, "kapka veya kapga" (alný beyaz at veya binek hayvaný) anlamýnda kelimedden geldiđini söyleyenler de vardýr. Oberlingi, "Alný beyaz atýn uđur getirdiđine inanýlýrdý. Bu batýl inançtan dolayı zamanla kabile fertleri "kapkay atlýlar" (atlarýnýn alnýnda beyaz benek olan atlýlar) adýyla tanýndýlar. Zamanla bu ad "kapkaylu" (lu ekiri Farsçadaki karpýlýđý "i" olduđundan dolayı "kapkaylý>kapkai" olmuştur) beklinde kýsaldý" denmektedir.

B. Behmenbegi, Kapkay adýnýn "kapka" sözünden alýnmasý fikrine iparet ederek: "Bartold veya bu fikri ile sürenleri hatýrlatan göçeri tayfa ve kabilelerin çođu özlerini hayvanlarýn adý ve rengi ile de adlandırmýlardýr" tespitinde bulunmuştur. Bađka bir ri de, "Kapkaylarýn düpman saldýrsýna maruz kalýp kaçmaya çalıřan kardeř iki dedesi varmýp. Kaçýp esnasýnda küçük kardeř karpýsýnda bulunan büyük tabý göstererek, "kaç kayaya" ifadesi tedricen dillere düperek ađiretin adý olmuştur" denilmektedir.

2. Kapkaylarýn Menpei ve Ýran'ýn Güney Ýllerine Göçü veya Göçürülmesi

Kapkaylarýn kçkeni ve onlarýn Ýran'ýn güney bölgelerine nereden göçürüldükleri ve yerleřtirildikleri hakkında da kesin bir bilgi muhtelif görüpler vardýr. Bu konudaki görüþ ve bilgilerin bir kýsmý þöyledir: Arap istilalarýndan bađlayarak XIX. asrýn son yýllarında Fars tarihini kronolojik olarak anlatan Fesaî, Kapkaylarýn menpei hakkında þu görüþlere yer verir: "Kapkaylarýn Irak ve Kum'ur çevresinde bulunan Halaçlar'dan olduđu, sonra oralardan ayrýlýp, Fars'a göçen Halaçlar iki kola ayrýldýlar. Onlarýn bir kýsmý y hayata geçerek Halaç adýný da korudular. Konar göçer olan ikinci kýsým Kapkay Ýli bölgesinde yapıyorlar. Kapkaylarý "kapgar alakalandýran yazarlar, Kapkaylarý Karahýtaylar soyunda sayarak, onlarýn kuzeydođudan, Orta Asya'dan Fars'a gitme veya göçürülmeleri fikrini kabul ederler.

Azerbaycan seyyahý Zeynelabidin Þirvani, Kapkaylarýn Türk tayfalarýndan olduđunu ve Cengiz zamanýnda Fars'a göçtüklerini yazmaktadır. M. Keyhan "Tarihçilerden bazýlarý, Kapkaylarýn Anadolu'dan Ýran'a göçtüklerini, bir kýsmýnýn da Cengizhan devrinde Turan'da yapıdýklarýný, sonra Nadir Pah'ýn emriyle Ýran'a göçürüldüklerini" yazmaktadır. Ýsmael Buþehri de, "Kapkaylarýn Cengiz devrinde geldiklerini ve Nadir Pah döneminde Ýran'a göçürüldükleri görüþündedir." Melik Mansur Han, Kapkaylarýn Ýslâm son dönemin Ýran'a gelen, Türkleri olduklarýný, Horasan'dan Sistan'a ve Kirman yolundan Fars bölgesine geldiklerini, daha sonraları ise güneyden yavaþ yavaþ kuzeye dođru Bahtiyari ve mücaviri olan Acem Iraký'na yerleřtiklerini belirtmektedir. Ayrýca M.Mansur, 1953'te M.T. Shooten'e verdiđi bilgide de; Kapkaylarýn Ýran'a gelmelerinin, XII. Asýrdaki Cengiz'in akýnlarıyla alakalı olduđunu , bu akýnlar sýrasýnda Kapkaylar önce Kafkas dađları eteklerine yerleřtiklerini, sonradan Erdebil bölgesinde uzun süre kaldýklarýný ve XVI. Asrýn birinci yarýsýnda Pah Ýsmael Safevi (1501-1524) tarafýnda Portekizlerin Ýran Körfezinden Fars vilayetlerine görmelerini engellemek için Farsa göçürüldüklerini" belirtmiştir. Said Nefisi, Kafkasya'dan Ýran'a göçtürülme sebebi 1607-1618 yýlları arasýndaki Osmanlý-Ýran Savaþý esnasýnda Kapkaylarýn ve Kaçarlarýn Osmanlýlarla olan yakýnlýđý olduđu yüzden Azerbaycan'dan uzaklařtırýldýđýný yazmýptýr. Ancak, Pah Abbas (H.K. 996) 1587 yýlýnda tahta geçmiþ ve Osmanlý Ýmparatorluđuyla 1603-1612 yýlları arasýnda savařmýptýr. Bu tayfa ve kabilelerin göçürülmeleri de o tarihte olmalıdır.

Dr. Haþmetullah Tabibi, Bartold'dan þu görüþleri aktarmaktadır: "Kapkay ađireti, Mođolistan'dan ve Türkistan'dan Cengiz'in ordusundan ve yađmaýndan kaçarak bu topraklara gelmiştir." Ahmet Caferođlu da benzer görüþlere yer vermiştir.

Franc-Jean Shor, "Kapkaylar Cengiz Han'ýn öncüleri , arasýnda Çin Türkistan'ýndan gelerek Afganistan'a ve kuzey Ýran'a yayýldýlar. Ýran'ýn kuzeybatý sýnýrýnda, Azerbaycan'da yerleřtikten sonra 1600'lü yýllarda güneye gelerek þimdiki yerlerine yerleřmiþlerdir" demektedir.

V. Monrsky, Kapkaylarýn esas kütlesinin Mođol devrinden önce Selçuklular zamanýnda buralara yerleřtirilmiþ olmalarý gerektiđi görüþündedir. Kapkay Ýli ve ađiretlerinin, etnik bakýmýndan "göçebe Ýranlý" olduđunu, tarihi olaylarýn þokuyla ve diđer bazı s dillerini yitirip ipgalcilerin diliyle konuþmaya bađladýklarýný söyleyen Ýranlý yazarlar da vardýr. Ancak bunlarý hiçbir ilmi temele dayanmayan, hissi ifadelerden ibarettir.

Safeviler döneminde, özellikle Pah Abbas hâkimiyeti zamanýnda Kafkas halklarýndan (Azerbaycanlý, Dađýstanlý, Gürcü ve Ermeniler) pek çođunun Ýran'ýn muhtelif vilayetlerine göçürülmesi bilinen tarihi bir gerçektir. Ancak bu göçürülmeler Safevi hakimiyetinden önce olmuştur. Halaçlarý Kapkaylarýn selefi kabul eden müelliflerden Lorens Lakhart, Kapkay tayfalarýndan Farsimedan ve Þeþbloki (Alubölüklü) gibi büyük tayfalarýn Safevi hakimiyetinden çok önce Kum vilayeti bölgesinde olan Halcistan'a ve oradan Fars eyaletine göçürüldüđünü yazmýptýr.

Ýbrahimov, Kapkaylarý Azerbaycan Türkleri'nden kabul ederek, Câni Ađa Kapkai tarafýndan dönemin siyasi ve sosyal þartlarý içerisinde bir üst kimlik olarak "Kapkay" adý altýnda bütün iparetlerin büyük bir el birliđine çevrildiđini yazmýptýr. Bu adý almaları Ađa'nýn þahsýyla ilgili olduđunu belirtmektedir. Kapkaylarýn menpei ve hangi Türk boyuna mensup olmasý gerektiđi, ad, dil-edebiyat ve adet ananeleri esas alýnarak tespit edilebilir.

1. Bugün Kaşkay apiret birliði içerisinde yer alan yüz doksana yakýn boy, oymak ve oba'nýn tamamý ilk önce Kaşkay adý tabý ve çoðu Kaşkay'da deðildi. Bazýlarý eski adlarýný deðiþtirip, baþka ada kabul etmiþse de, kendi adlarýný koruyanlar da vardýr. Fars'ta bulunan Türk apiretleri, tarihi hadiselerin zarureti karþýsýnda birleþmeye mecbur olmuþ, tek bir boy olmuþlar ve o boy da "Kaşkay" olarak adlandýrylmýþtır. Kaşkay adý onlarýn hepsinin umumi ve ikinci adý, yani onlarýn meydana getirdiði Ýli'nin adýdır. Bu birleþmeden önce bu ismi tabýyan bir "Kaşkay" apiretinin sebepleri "Kaşkay" ismini sonradan alan (çünkü, tarihi kaynaklarda isimle bir Türk boyuna tarihi kaynaklarda rastlanmamakta) bir Türk apireti mevcuttur. Güçlü olan bu apirete (Türklerin çok eski bir geleneði olarak) diðer apiretler koþulmuþtur. 2. Konuþma dili, yazý dili, nesir, þiir, folklor ve bunlara baðlý olarak el sanatlarý, her azýnlýðýn hangi halka mensup olduðunu kuvvetlendirici delillerdir. Kaşkaylarýn yazý dilinden, yazýlý edebiyatýnda son yýllýra kadar (1979 inkýlabýna kadar) yazýlý bilgi elde etmek pek mümkün olmamýþtır. Son yýllarda bu sahalarda kýsýtlý da olsa çeþitli eserler verilmifitir.

3. Bir halkýn veya halka mensup olan azýnlýðýn sahip olduðu adet ve an'aneler, kanun ve kaideler, onlarýn milli mensubiyetlerini, mukayese yoluyla tespit etmeye yarayan bir diðer önemli sebeptir. Müelliflerin, kaşkay adý ve menþei hakkýnda burada, kýsaca vermeye çalyþtýðýmýz görüþlerini bellibaþlý þu noktalarda toplayabiliriz. Kaşkay adý, "kaþmak", "kaþka", "kaþken" kelimelerinden meydana gelmiþtir. Kaşkaylarýn atalarý da, Halacistan, Suriye, Orta Asya, Kafkasya, Anadolu ve Kuzey Azerbaycan'dan göçmüþ veya göçürülmüþlerdir.

Yukarıda belirtilen, bütün bu görüþler içerisinde gerçeðe uygun olan fikirler vardýr. Ancak bu görüþlerinden çoðu bir diðerini temel mahiyetindedir. Meselenin tam olarak aydýnlatýlmamasý çeþitli zorluklardan kaynaklanmaktadır. Bu zorluklarý þöyle maddeleþtirebiliriz.

1. Kaşkaylarýn yazýlý bir tarihlerinin olmamasý.
2. Kaşkay Ýli içerisinde yer alan farklı etnik unsurlarýn bulunmasý.
3. Son yýllara kadar Kaşkaylarýn kendi dilleriyle hiçbir eser vermemiþ olmasý.
4. Kaşkaylarýn konar göçer bir topluluk olmasý.
5. Kaşkay Ýli ilçesinde bulunan apiretlerin adlarýnýn çeþitliliði ve adlarýn çoðunun asýrlar boyu defalarca deðiþmeleri.
6. Bazý müelliflerin meseleye siyasi olarak yaklaþmalarý.

Kaşkay sözcüðünün Türk dilindeki "kaþ" fiilinden zamanla deðiþerek "kaşkay" þeklinde tehaffuz edildiði fikri doðru bir tespit deðil. Tarihi devrelerde, Kaşkay Ýli'ne kaþýp sýðýnan apiretlerin bulunmasý mümkündür. Ancak, bu hadisenin bütün Kaşkay Ýli'nin için için bir yaklaþým olamaz. Zaten Kaşkaylarýn da böyle bir adý kabullenmeleri mümkün deðildir. Ýran hükümetine ve Ýngilizlere baþka kadar dirayetli olan bu insanların, böyle bir ismi kabullenmeleri ihtimali yoktur.

Kaşkay sözcüðünün çeþitli coðrafi isimlerden alýndýðýný kaydeden müellifler de, hiç bir apiret birliði içerisinde, yer isimleri alan bulunmasý, "Kaşkay" isminin de coðrafi bir yerden alýndýðý sonucunu doðurmaz. Zaten bu konuda ileri sürülen görüþler de birbiriyle tezat tepkil etmektedir. Kaşkay adýnýn Cani Aða Kaþkai'den aldýðý fikri de hiçbir ilme temele dayanmamaktadır. Bir apiret reis Cami Aða'nýn soyadýný apirete vermekten çok, bu soyadý bulunduðu apiretten almasý daha inandýrýcýydýr. Diðer bir görüþ ise adýnýn "Kaþka" kelimesinden alýndýðý görüþüdür. Alný beyaz atlara bindikleri için "Kaþka atlýlar" olarak isimlendirilmifilerdir. Zaten kýsalarak "kaşkaylar" þeklinde telaffuz edilmiþtir.

Sonuç olarak, "Kaşkay" isminin "Kaþka" (alný beyaz at veya binek hayvaný) kelimesinden geldiði görüþü en gerçekçi olanýdır. Kaşkaylarýn konar göçer bir apiret olmasý, son yýllara kadar çok iyi atlar yetiþtirmeleri (dýþ ülkelere ihraç edecek kadar) ve çocuk çok küçük yaþlarda ata binmeleri bu iliþkiyi gösterir. Kaşkaylarda, "Kaşkay" epittir at, at epittir "Kaşkay" görüþü de bu ilgiyi gözlemlenmektedir. Kaşkay kelimesinin "kaþka" (alný beyaz at veya binek hayvaný) kelimesinden geldiði görüþündeyiz. Ancak, yazýlý tarihe sahip olmayan Kaşkaylarýn, bu ismi nereden ve ne zaman ladýklarý hususunun aydýnlatýlabilmesi için bu konunun ayrýntýlarýyla incelenip deðerlendirilmesine ihtiyaç olduðu görüþündeyiz. Araþtýrmacılarýn üzerinde ittifak ettiði husus, Kaşkaylarýn soyundan olduðudur. Görüþ ayrýlýklarýnýn bulunduðu nokta, Kaşkaylarýn hangi Türk boyuna mensup olduðu hususudur.

Kaşkaylarý Azeri, Halaç veya Anadolu Türkleri'nin bir kolu saymak tek baþýna doðru deðildir. Dillerinin birbirine çok yakýn (özellikle Azeri Türkçesi ve Türkiye Türkçesi ile) olmasý onlarýn bu halklara mensup olduðuna tek baþýna yeterli delil sayýlamaz. Kanaatimizce Kaşkaylar, tarihi hadiselerin zorlamasýyla Türkistan'dan göçüp Kafkasya'ya geldiler. Uzun bir süre burada kalarak Kafkas dillerinin (özellikle Azeri Türkçesi'nin) etkisinde kaldýlar. 16 yy. birinci yarýsýnda, Þah Ýsmail Safevi (1501-1524) tarafýndan Fars'a göçürüldüler. Bu bölgeye geldiklerinde bazý Halaç unsurlarla temasý oldu veya bir kýsým Halaç apireti Kaşkay apiretine katıldı.

Özellikle Selçuklular döneminde de Anadolu Türkleriyle olan yakýn münasebetleri, hatta Kaşkay apiret birliðine karýþan Anadolu Türkleri'nin de bazý Türk unsurlar olabilir. Dillerindeki karýþýklýk ve bazý özellikler de bunu doðrular niteliktedir. Yani Kaşkay apiretleri içerisinde veya çok deðiþik boylardan gelen unsurlar mevcuttur. Kaşkay Ýli'nin tek bir boy veya apiret olarak kabul etmek mümkün olmayabilir. Yani, onlarý bir tek halka baðlamak da yanlýþtır. Bu konunun kesin olarak tespit edilmesi için Kaşkay birliði içerisinde yer alan tabý ve tek tek ele alarak incelemek gerekir.